

Surnuaiapäeva jumalateenistus Nõo kalmistul P, 27.06.21 kell 11.00

Lektsioonid: Ps 139:1–18, 23–24; Nl 3:22–26, 31–32, 39–41; Jh 14:1–6; 2Kr 4:16–5,10; Ilm 21:1–7
Jutlus: Õp 10:6–7
Laulud: 148 (1, 3, 4); 341 (1, 3, 4); 360 (1–3); 467 (1–4); 174 (1–3); 175 (3, 6); 338 (3,4); 446 (1–3); 339A (1–3); 337 (1–3)

Õige pea peale tulevad õnnistused, aga õelate suus peitub vägivald. Mälestus õigest jääb õnnistuseks, aga õelate nimi kõduneb.

Kuuldud kirjakoht Õpetussõnade raamatust, traditsiooni järgi targa kuningas Saalomoni kirjutatud juudi tarkusesõnade kogumikust jagab inimesed õigeteks ja õelateks. Esimene lause annab meile teada, kuidas läheb õigeil ja õelail siin elus ja teine kõneleb sellest, kuidas neil läheb pärast surma. Siin elus saab õige tunda õnnistussõnu teiste inimeste poolt ja ka Jumal õnnistab teda. Õel aga külvab oma suuga vägivalda ja see vägivald tuleb varem või hiljem tema peale tagasi – ta kannatab teiste inimeste vägivald käes.

Pärast surma mälestatakse aga õiget alati, mälestus õigest loob inimestes meeldiva tunde ja juhivad edasi õigete tegude poole. Õelaid aga ei taha keegi meenutada ja nende nimi on järgmistele põlvkondadele ebameeldiv.

Kõik see tundub loogiline ja kooskõlas inimese elupraktikaga. Siiski tekib küsimus, kes siis on see õige ja kes on õel. Sest selline vahetegemine inimeste vahel tundub ebaõiglane, kuna meile tundub, et mitte keegi pole elus ainult õige olnud ja ka halva inimese juures on midagi head. Meie loomulik arusaam elust on seega suhtelisem: mitte ükski inimene pole ei läbinisti hea ega läbinisti halb.

Ja ometi jagab Õp inimesed õigeiks ja õelaiks ning ka mujal VT-s on selline eristamine tavaline. Miks siis nii?

Sest siin on oluline inimese suhe Jumalaga. Õige on selline inimene, kes on Jumala ees õige. Õel aga selline, kes teeb Jumala vastu pattu.

Kuidas aga olla Jumala ees õige?

Tuleb Jumalat uskuda, teisiti öeldes – teda usaldada!

1Ms 15:5j on öeldud, et Jumal viis juutide esiisa Aabrami tähistäeva alla ja töötas, et tema sugu saab olema nii suur nagu on taevatähtede arv. Ja siis on öeldud, et Aabram uskus Issandat ning see arvati temale õiguseks.

Seega on Jumala ees õige olemine ühest küljest väga lihtne: tuleb lihtsalt uskuda seda, mida Jumal on kõnelnud. Teisest küljest on see aga väga raske, õigupoolest võimatu, sest inimese loomuses on Jumalale selja pööramine: vahel ta usub, aga siis jälle mitte.

Minu jutust tuleb nüüd järeldada seda, et mitte ükski inimene pole Jumala ees lõpuni õige, sest inimene ei suuda Jumalat lõpuni uskuda. Ja tegelikult langebki see kokku meie loomuliku tunnetusega.

Siiski, Jumal oma sõnu ei pilli. Kui ta kellelegi midagi töötab, siis ta seda ka teeb. Kui Jumal lubas Aabrami sugu paljaks teha, siis nii see ongi läinud. Juudid, vaatamata sellele, et neil pole aastasadu olnud kindlat maad, kus elada, on siiski ajaloo vintsutustele vastu pidanud ja neil on 1948. aastast oma riik, Iisrael.

Veelgi enam, kristlased on teatud mõttes uus Iisrael – on ju nende Jumal seesama Jumal, kes ilmutas end eelnimetatud kirjakohtas Aabramile. Ainult et kristlased said usklikuks Jumala Pojasse, Jeesus Kristusesse uskudes.

Niisiis, inimene oma loomult Jumalasse lõpuni uskuda ei suuda, kuid Jumal on siiski töötanud inimest mitte maha jätta, ta on töötanud inimesoo suureks teha. Siin peitub aga vastuolu.

Kuidas sellist vastuolu ületada?

Jumal on sellelegi mõelnud. Ja siinkohal me jõuamegi evangeeliumini ehk rõõmusõnumini, mida vahendab meile Uus Testament – evangelistid ja apostlid.

Apostel Paulus ütleb välja põhjuse, miks inimene Jumalasse lõpuni uskuda ei suuda. Nimelt, „kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest.“ (Rm 3:23) Ja 1Jh 1:8 täiendab: „Kui me ütleme:

„Meil ei ole pattu”, siis me petame iseendid ja tõde ei ole meis.“

Seega, kõik inimesed on Jumala ees loomult õelad. Ja võib öelda, et kuningas Saalomoni sõnad Õpetussõnade raamatus käivad meie kõigi kohta: meie eluajal peitub meie suus vägivald ja pärast surma meie nimi kõduneb.

Ent Jumala tõotus Aabramile loob meile sellest olukorrast siiski väljapääsu. Apostel Johannes lisab oma eeltoodud sõnale 1Jh 1:9: „Kui me oma patud tunnistame, on tema [Jumal] ustav ja õige, nõnda et ta annab andeks meie patud ja puhastab meid kogu ülekohtust.“ Seega ootab Jumal meilt, õelailt meie patu tunnistamist, meeleparandust, et meile andestada ja meid õelaist õigeks teha.

See õelast õigeks tegemine toimub Jeesus Kristuse läbi. Apostel Paulus lisab eelnimetatud kirjakohtadele Rm 3:24–26 ühe pikema ja selgitava lause: kõik „mõistetakse õigeks tema [Jumala] armust päris muidu, lunastuse kaudu, mis on Kristuses Jeesuses, kelle Jumal on seadnud tema veres lepitushvriks usu kaudu, et näidata üles oma õigust sellega, et ta kustutas varem tehtud patud oma jumalikus sallivuses, et näidata üles oma õigust praegusel ajal, et tema ise on õige ja teeb õigeks igaühe, kes usub Jeesusesse.“

Niisiis on inimesel, kes loomult pole õige, võimalik õigeks saada!

Selline võimalus on igaühel juba siin elus. Tuleb esmalt Jumala ees oma patud, oma kõrvalekalded Jumala tahtmisest üles tunnistada, tõesti soovida Jumala poole liikuda. Ning seejärel tuleb vastu võtta Jumala pääste Jeesuses Kristuses, mille märgiks on ristimine Kolmainu Jumala nimesse.

Kui niimoodi teha, siis märkab inimene ja märkavad ka ligimesed, et selline Jumala ees õigeks saanu kogeb oma elus tõepoolest õnnistust. Ta märkab, et elu on, vaatamata raskustele, siiski elamisväärne ja maailm, ehkki tihti vaenulik, siiski kaunis. Ta näeb teistes inimestes headust, on nende suhtes leplikum ja pälvib nõnda teiste suust õnnistussõnu.

Jah, tema loomuses on endiselt ka piisavalt õelust, soovi Jumalale vastanduda. Kuid Jumal aitab tal siiski oma Püha Vaimu läbi usu juurde tagasi jõuda ja Jumalaga Kristuses ära leppida.

Ning nõnda juhtubki, et kui Jumalaga ära leppinud inimene kord sureb, siis tema mälestus ei kao. Seda kahel põhjusel. Esiteks ei kao inimese mälestus Jumala juurest, sest inimese nimi on ristimises kirjutatud Eluraamatusse, kust seda mitte ükski maine vägi ega põrguvürst ei suuda kustutada. Kui juhtub, et kõik surnud inimese ümber on ta mälestuse unustanud, ei unusta Jumal tema mälestust siiski ja kord, ülestõusmispäeval nimetab teda jälle sõbralikult nimepidi.

Teiseks aga jääb Jumalaga tema elus ära leppinud inimese mälestus mõjutajaks ka tema kaasaegsete ja järeltulijate elus. Tema headus ja heldus on eeskujuks teistele ning tema tegusid on uhke ja meeldiv meenutada.

Kokkuvõtteks. Usun, et teil, kallid surnuaiapühaldajad on oma kallitest lähedastest palju head meenutada. Ent kas ei tähenda see muud, kui et nende inimeste elus on toimunud Jumal? Jumal on kord ammustel aegadel Aabramile antud ja siis Jeesus Kristuse läbi kinnitatud tõotust väljendanud ka nende elus, muutes nende elumälestused teie jaoks oluliseks.

Jah, paljude elus pole usk Kristusesse olnud nähtav või siis pole nad olnud ristitudki. Kuid head mälestused nende elust annavad siiski lootuse, et Jumal oli mingil, inimesele arusaamatul viisil tegev ka nende elus ja ka neil on ehk koht selles suures Jumalasse uskuvate inimeste hulgas, kelle täpne arv selgub kord Viimses kohtus.

Just seepärast jääb mälestus õigest õnnistuseks. Või teistpidi: õnnis mälestus annab tunnistust sellest, et inimene oli siiski õige.

Ent viimselt teab seda kõike vaid Jumal ise. Andkem end oma elus ja surmas tema hoolde ning meid ei unustata!

Aamen.